

СТАНОВИЩЕ

на проф. д-р Симо Лазаров

за дисертационния труд на

Сара Джейн Лобегайгер-Родригес

на тема:

**ОПЕРНИЯТ ПОЛИГЛОТ: ПЪТИЩА И ТЕХНИКИ В
ЗАПАДНОЕВРОПЕЙСКОТО КЛАСИЧЕСКО ПЕЕНЕ**

**The Operatic Polyglot: Routes and Techniques in Western European
Classical Singing**

за присъждане на образователна и научната степен „доктор“ по
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

Дисертационният труд на Сара Джейн Лобегайгер-Родригес съдържа 113 страници, 18 фигури, и библиография с 80 заглавия. В дисертационния период е направила 3 публикации.

Разгледани са възможностите за развитие на практическото студио на класическия певец, за да се подпомогне неговият самостоятелен ежедневен режим. Указани са средства и подходи за израстване до „оперен полиглот“. Открита е изследователска база за невронните връзки на класическото пеене, След направените изследвания се поставя на дневен ред въпроса дали уникалните процеси и умения, могат да се използват в терапевтичното пространство фокусирани към неврологични увреждания, които засягат моторните и анатомичните дейности, където има застъпване между пеенето и ежедневните функции.

В дисертационният труд на Сара Джейн Лобегайгер-Родригес е ясно дефинирано творческото познание и матрицата на тялото на певеца. Очертано е взаимното проникване на една в друга на възможни техники и режими на работа, които да изградят творчески когнитивни процеси. Направени са хипотези за изследвани подходи за развиване на езиковата и акустичната компетентност при изпълнителите на различни жанрове музика, за превърщането им в „оперни полиглоти“..

Използваните ключови думи: *творческо познание, оперно пеене, фонетична настройка на тона, съзнателна практика, матрица на тялото, неврология на пеенето* са във фокуса на изследването. Това е едно многообразие на факти и документация, коментирани в сериозния обем на дисертационния труд при разглеждането на **предмета, целите, методологията на изследването, хипотезата.**

Докторантката достига до извода, че „творческото познание присъства както по време на репетиция, така и при изпълнение. Следователно художествените качества на класическите оперни певци зависи от успешното овладяване на множество интелигентности”. Мащабът на този извод е много по-всеобхватен. Това обстоятелство е изследвано от докторантката с необходимата аналитична прецизност, за да се стигне до заключението, че то се развива и на практическо ниво.

Отбелязва се също, че: „музицирането при певците променя двигателните, сензорните и мултимодални проекции на мозъка като съществуват и сериозни доказателства за по-висока интероцептивна осъзнатост”. Сара Джейн Лобегайгер-Родригес ни убеждава във факта, че тази постановка достатъчно добре изведена на преден план може да се приеме като естествен факт, необходим за трасирането на пътя на универсалност защото „певците имат телесна памет, която съхранява двигателната схема на сложните процеси, необходими за техния репертоар.”

В дисертационния труд е използван и прецизно използван понятийно-терминологичен апарат, като са подчертани неговите особености. Понятията в контекста на приложението им са достатъчно ясно дефинирани. Използването на понятието „телесна памет” е от съществено значение при очертаването на хипотетичните нейни процеси.

Мултимодалния характер на певческия процес е във връзка с процеса на изграждане на тембъра. Докторантката доказва това с изследваните от нея научни материали. Тя анализира способността на гласа при класическото пеене да създава точна акустична картина, която е фиксирана както от партитурата, така и от историческите предпоставки на художествената форма. А не на последно място и от лингвистичните изисквания.

Сара Джейн Лобегайгер-Родригес изследва жизнеспособността и устойчивостта на неврологично информирани подходи за гласово обучение. Във фокуса на изследването се очертават фонетиката, регулирането на височината на звука и резонанса. В проследената от нея линия на анализ е обърнато е внимание и на прозодията в контекста на ежедневно пратикуваната от класическите певци художествена интерпретация и за подобряване на фонетичното владеене.

В дисертационния труд многократно и от различни ъгли са изследвани същността и обосновката на фундаменталните проблеми, свързани с:

Възприемчивостта като функция на многоезичния процес, който се постига чрез комуникативна компетентност, надхвърляща разбирането на втори език

Артистична задълбоченост и акустична цялостност

Системите за двигателен контрол за фонетичната настройка на тона и фонетичната позиция като терминът „фонетична тонална настройка“ е уникален по своята същност.

Физическите свойства на певческия звук и свойствата на вокализираните срички, както и анатомичните свойства на вокализираните сегменти.

Свойствата на вокализираните срички и свойствата на резонанса в класическото западно пеене като е обърнато внимание на способността на пеенеца и структурното изискване на гласните и резонансни изисквания на оперния/класически глас.

Стойността на височината на тона с трите основни умения, необходими при фонетичната настройка на тона, за поддържане на желаните стойности на височината на звука на ниво сегмент на сричката за изискваната прецизност.

Ритмичната стойност на фонемите в музика и отклоненията на фонетичната настройка.

Разгледано е прозодичното ударение.

Последователно и методично са проследени процесите за изучаването на *вокалнофонетична моторика*, в контекста на музикалното присъствие. Направен е анализ за нивата на *звуково налягане* и *фонетичната настройка на тона*.

В светлината на творческото мислене на оперния полиглот се отнася и фонетичното овладяване на репертоара основаващ се на моториката и на принципите на невропластичността с десетте принципа на невропластичността и дневният режим на западния класически певец.

Интересен е анализът за ролята на целенасочената практика за развитие на творческото познание при „оперния полиглот“.

Текстът визира основните проблеми, а именно:

Ползи от теорията за матрицата на тялото, потока и мултимодалната обработка за изящно изпълнение.

Обратна слухова връзка и фонетична настройка на тона.

Интензивност и процес.

Автоетнометодология и изследвания, свързани с практиката.

Водене на дневник за регистриране и оценяване.

Усъвършенстване на визуалния анализ в практическото студио.

Мерки за проследяване на височината на звука.

Фонетична транскрипция.

Кръстосан анализ.

Управление на фонетичната позиция.

Устни инструкции за фонетично разположение в уроците по пеене

Ритмични задачи с тропане.

Вокалнофонетични визуални задачи и беззвучно практикуване.

Кинестетична двигателна образност и графики.

Шестте приноса на дисертационния труд са ясно дефиниран и те се отнасят до:

1. *Когнитивните и механичните процеси*, които западните класически певци могат да разгърнат.
2. *Хипотетичен модел за представяне на многостранната интелигентност* на класическото пеене, с избор на матрицата на тялото.
3. Създаването на нов термин *"оперен полиглот"* за *елитния певец, който е придобил техническо майсторство да пее умело на езици, различни от майчиния му*,
4. Дефиниране на *нови параметри на певческото произношение*.
5. Разработване на *нов термин - "фонетична настройка на тона"*, за да *холистичнообхване едно уникално певческо умение*.
6. Разработване на *система за класификация на фонетичните грешки и класификационна система за нарушенията на фонетичната тонална настройка*.

Сара Джейн Лобегайгер-Родригес се задълбочава в темите, свързани с основната проблематика. Дефинирани във връзка със спецификата на изследването, те винаги държат във фокуса на внимание **обекта, предмета, целта и задачите**. Докторантският труд съдържа редица приносни моменти, които разгледани от практическа и теоретична позиции го издигат на високо научно ниво. Докторантката се надява, „че тази дисертация ще даде на певците необходимата лексика за определяне на техническите им цели и задачи, за да се превърнат в „оперни полиглоти” и изтъкнати елитни артисти с технически и артистични умения.”

На основание безспорните приносни качества на дисертационния труд Сара Джейн Лобегайгер-Родригес убедено предлагам на уважаемите членове на Специализираното научно жури да ѝ присъди на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство”.

10.09.2023 г.

/проф. д-р Симо Лазаров/